

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., Józseftér 10,
hová minden küldemény
intézendő.

Zsidó felekezeti és társadalmi hetilap.

SZERKESZTI:

SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz ktlítve . . . 8 frt
Fél évre . . . . . 4 „
Negyedévre . . . . . 2 „
Az »IFJUSÁG«-gal együtt
évente két forinttal drágább.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Tartalom:

A máglya jubileuma. Irta: Palágyi Lajos. — Az idő jele. Irta: Dr. Steinherz Jakab. — A »rabbinusok akciója«. Irta: Szabolcsi Miksa. — Gyöngyszemek a talmudból és mid-rasból. — Vigasztaló. (Vers.) Irta: Roboz Andor. — Zsidó iskolák. — Sem a békés egyetértésnek . . . — Hírek. — Köz-gazdaság. — Pályázatok. — Hirdetések.

Naptár:

Vasárnap (1898. július 31.) 5658 Áb hó 12-ike. Hétfő 13-ika. Kedd 14-ike. Szerda 15-ike. Chammisa-aszar b'-Ab-félünnep. Csütörtök 16-ika. Péntek 17-ike. Szombat 18-ika. Hetiszidra: Ékev. (Mózes V. könyve 7-ik fejezete 12-versestől a 11. fejezet 26. verséig.) Haftora: »Vatómer Czión azovani Hassém . . .« Jezsaiás 49. fejezete 14. versétől az 51. fejezet 4. verséig.

A máglya jubileuma.

A belga inquisitio ötszáz év előtt Brüsszelben a Porte de Hal-nál nagy *kivilágítást* rendezett. Máglyákat rakatott és azokat a zsidókat, kik apáik hitét megtagadni nem akarták, — voltak vagy 150-en — elégette. Az a máglyafény volt az egyetlen világosság ama sötét időkben.

Az idő szerencsésen elhomályosította a fényesség emlékét s már nem emlékeztünk volna rá, ha most, ötszáz évvel később, nem akadtak volna kegyeletes, hívő lelkek, a kik a multak föllevenítéséről gondoskodtak. A belga ultramontánok ugyanis e napokban nagy világraszóló ünnepelet rendeztek ama nagyszerű kivilágítás emelésére. Sokféle vigalomról hallottunk, de a máglya ötszáz éves jubileuma már csakugyan páratlanul fényes ötlet.

Az egész világról összegyülekeztek a szeretet és világosság bajnokai, nem kevesebb, mint három bibornok, harminczhat érsek és püspök is jelent meg Brüsszelben s a zsidók elégetésének örömnepére nagy körmenetet rendezett. A parádé alatt katonaság állott sorfalat. Szent beszédek hangzottak el, dicsőítvén az örök fényesség honába tért inquisitiot s az öröm érzetét csak az a tudat zavarta meg, hogy ma már — sajna — sem a zsidókat, sem más eretnekeket elégetni nem lehet. De se baj! a mi nincs, az még lehet. Visszafordulhat a történet kereke, kigyuladhatnak újra a máglyák s mialatt hitetlenek halált szenvednek, újra »kirielejtont« zenghetnek a hívők.

Az első pillanatra ugyan hihetetlennek, szinte nevetségesnek tűnik fel a hír, hogy ma, az ugynevezett felvilágosult század végén a máglya jubileumát ünnepelni merészlik s a máglya fel-támadásáról álmodhatnak. Mi is az első pillanatra kurta hírlapi kacának tartottuk e hirt. Nem, az nem lehet — gondoltuk —, hogy a vakbuzgóság ma is még az inquisitio máglyáját ünnepelhesse. Ennyire merésznek, őrjöngőnek még a legeszeveszettebb hitrajongást sem gondoltuk. Hiszen ha más okból nem is, a közvélemény előtti restelkedésből is titkolnia kellene szándékait.

De már nem is titkolózik. A hír igaz, a máglyát ünneplik. Imádkoznak, hogy támadjon fel újra az inquisitio. S a kor kedvez a sötétségnek. Európaszerte fél a hatalom — s a kis és nagy zsarnokok visszakivánják az időt, midőn háborítatlanul garázdálkodhattak. A fegyveres hatalmakon halálos aggodalom vett erőt, — mi lesz, ha megmozdul a tömeg? Ez ellen a hadifegyelmen kívül csak a vakbuzgóság segít. Vissza kell terelni a nyáját az akolba, meg kell gyujtani a máglyákat. A szellem világossága helyett a máglyák fénye lobogjon. S a belük hasábjai helyett a fa-hasábok tanítsák erkölcsökre a tömeget.

A kis és nagy zsarnokok tehát, a kik ismét teljes és háborítlan egyeduralomról álmodnak, ugyancsak előmozditják a klerikálisok terveit. Róma pedig fölhasználja az alsó nép elégtelenségét, valamint a felső körök szorongatott helyzetét s ismét világhuralom ábrándjaiba ringatja magát.

S mintha ábrándjai a teljesülés felé közelednének! A látszat olyan, mintha a nemzetközi klerikálisok nem eredménytelenül fáradoznának. De azért — ha hihetünk a történelem tanításainak — vigaszt merithetünk a tudatból, hogy legfőleg időleges, kisebb-nagyobb sikerekre tehetnek szert, de hajdani nagy hatalmukat többé soha helyre nem állíthatják. Hanyatló nagy hatalmak — ezt igazolja az új időkben a spanyol hatalom sorsa — csak lefelé gördülhetnek. A lejtőről alágördülő kő meg nem állítható útjában, még Sisiphus ereje sem elég arra.

Mindazonáltal a történelemben időről-időre fordulnak elő sisiphusi kísérletek. Mindig akadtak, a kik hanyatló nagyhatalmak fényét visszaállítani igyekeztek. S néha olyan a látszat, mintha egy-egy erélyesebb politikusnak sikerülne is a pusztuló nagyhatalmat galvanizálni. Megmozdulnak a tagok, rángatózik a test s úgy mozdul, mintha igazi élő volna. De csak tetem. Nem az élet őszereje, hanem csak mesterséges fizikai behatás rángatja.

A nemzetközi klerikalizmus mai látszólagos sikerei is csak ily időleges tünetek. A nagy test rángatózik itt-ott, de igazi élő szervezetté többé nem lesz. Nem lehet.

S nem lehet mindenekelett azért, mert a világ népeiből többé ki nem irtható a *nemzeti tudat*. Mindenféle nemzeti műveltségek, önálló szellemi központok fejlődtek ki s a nemzetközi klerikalizmus csak ezek romjain diadalmaskodhatnak. A míg egyetlen egy nemzet lesz, a mely a maga egyediségét föl nem adja, a maga eszméjét, hitét legfőbbre becsüli: addig hiába reménykedik a sötét tábor.

S hiába reménykedik másodsorban azért is, mert az emberiség technikai haladását, az ujkor minden vívmányait soha ki nem pusztíthatja. Ez az ujkor oly sűrű és állandó érintkezést létesített a nemzetek közt, annyira főlzabadította a tömegeket a helyhez kötöttség alól, annyira lehetőtlenné tette a »nyájak« egymástól való izolálását — a *divide et impera* elvét —, hogy nemzetközi hatalom, még pedig lelkeket nyomorgató hatalom nem érvényesülhet többé.

Tehát úgy a nemzeti, mint a nemzetközi elv egyaránt útját állja a klerikalizmusnak. A míg hazafi lesz s a míg világpolgár akad, a míg nemzeti önérték és emberi öntudat lézen: — addig nem kell félni.

De ne hogy félreértessünk, hangoztatnunk kell azt, hogy mi nem a kereszténység, hanem csak a római világhalom, a papi utópia reménytelenséget fejtettük ki. Mert éles különbséget kell tennünk kereszténység és római világhalom

közt. Az előbbi az igazi kereszténység, a szeretet hitvallása, — míg az utóbbi a politikai hatalom. Az igazi kereszténység, mely lényegében, sarkalatos alapelveiben teljesen megegyezik az igazi zsidósággal, nem hogy hanyatlanék, hanem beláthatlan időig terjedni és hódítani fog. S hogy az igazi keresztény s az igazi zsidó hit, erkölcs alapjában teljesen megegyező, erről maga a kereszténység megalapítója tanuskodott, aki azzal kezdte működését, hogy Mózes törvényeit nem lerontani, hanem betölteni jött. E törvények pedig a szeretet törvényei.

S a kereszténységre a szeretet tenyésztésében még óriási föladat vár s a római világhalom tulkapása, eltévelyedése csak előmozdítja s még inkább előmozdítandja az igazi kereszténység terjedését.

Akik tehát biznak a kereszténység jövőjében, ne féljenek a klerikalizmustól, ez ál kereszténységtől. Ünnepelheti a máglyát Brüsszelben — akár meg is gyújthatja a máglyát —, de abból új Phönixként többé nem kerül elő.

Pálgyi Lajos.

Az idő jele.

Vallásos közéletünk különben felettébb csendes és sima tükre felé dr. Silberstein Adolf egy mindenestre nem közönséges követ dobott és az ennek folytán képződő gyűrűk még mindig nem simultak el, pedig már egy hónapja annak, hogy a »Papjainkhoz« című cikk e becses lapokban megjelent. E sorok írója örömmel üdvözölte az illustris férfit, ki laikus létére a vallásosság erősödése mellett szállott immár másodsor a sorompóba. Hogy is ne! Hiszen ilyen hangokhoz mi már rég nem vagyunk szokva. Avagy ki olvasta már községeink évi jelentéseiben, hogy a mi vallásosságunk nem örvend a legnagyobb virulásnak? Pedig hát korántsem egy Silberstein kiritikai zsenije szükséges hozzá, hogy ezt a mi viágunkat nem épen a legtökéletesebbnek tartsuk. Érezzük azt mindnyájan, hogy állapotaink nem a legegészségesebbek, ha bármennyit költenek is községeink a létező sebek eltakarására. Az eredmény lényegében csak művészien előállított illúzió, a mely szétfoszlik, ha közelebbről megtekintjük. Azért hát elvitázhatlan érdemül kell betudnunk dr. Silberstein urnak, hogy asszonyaink után, kritikai bonczkését felénk, rabbikra, fordította és egész nyíltsággal mond itéletet felettünk, bizonyára a legnemesebb intenczióktól vezéreltetve. Sokkal kedvesebbek az efféle hangok nekünk, mint a milyenekhez évtizedek óta hozzászoktunk azoktól, kik a hazafiság örve alatt a liturgia héber nyelvének kiszorítására törekednek és vallásos törvényeink fölforgatásától várják az üdvöt. Holott jól tudjuk, hogy nem a törvények sokaságán múlik, hanem — mint dr. Silberstein ur helyesen sejtí — sokkal mélyebben fekvő okokon.

Egy csöppet sem ütközünk meg rajta, ha azt mondják nekünk, hogy a törvények pusztá gyakorlása még nem teszi a vallásosságot, mert ehhez mindenk előtt sziv kell, a mely a jótékonyágon kívül még sok egyében is nyilvánul. De nincs okunk neheztelni dr. Silberstein urra azért sem, hogy bennünket tesz felelőssé, a zsidóságban lábrakapott visszásságokért és hozzánk intézi a a megújulás iránti szövatát.

Sőt jobban vizsgálva az ő szövait, köszönettel kell lennünk iránta, a ki felekezettünk vallás-erkölcsi fokát leginkább a rabbiktól hiszi függőnek, gyökeresen eltérve községeink legtöbb vezető köreitől, a kik a rabbít, a mennyire egyénisége csak megengedi, pusztán csak »első tisztviselő«-nek szeretik tekinteni.

Tisztelt kartársaim különben jól tudják, hogy a mit dr. Silberstein ur mond, alapjában megegyezik bölcseink megjegyzésével M. V. k. 1 fej. 13. verséhez, hogy »minden korban Izrael vétkeiért a fejek felelősek«.

Nem is kételkedünk benne, hogy az akarat a mi korunk fejeiben is megvan, de vajmi kevesen vannak, a kik a rabbik működésének ily magas polcot jelölnek ki, mint dr. Silberstein Adolf.

Különben szeretjük hinni, hogy dr. Silberstein ur nem áll egyedül az ő szent vágyaival, hogy a zsidóságba visszatérjen a régi mélység a mostani község és felületesség helyett. Igen, az idő jelét látjuk abban a meleg érdeklődésben, melyre vallásunk oly körökben is talál, a hol azt senki senki sem sejtette volna. De aki történetünkben olvasni tud, nem lesz meglepetve a készülő fordulattól.

A zsidóságról ugyanis még mindig bebizonyult, hogy érzékét hivatása iránt soha sem vesztette el végképen és ha megtévedt is, még mindig megörzött annyi erőt, hogy hibáit jóvá tegye és az igazság útjára visszatérjen.

Igy gondolkoztak és így hitték a próféták is, a kik irgalmatlanul ostromozták az észlelt dekadenciát. de sohasem mulaszták el hozzá fűzni a reményt, hogy Izrael képes a megújulásra és meg is fog ifjodni. És ezen prófétai optimizmust magukévá kell, hogy tegyék a rabbik is a jelenben, mert a zsidóság most sem vetkőzött még ki ősi természetéből és fel szabad, fel kell tennünk róla, hogy hibáitól, kellő tapintattal és kellő buzgósággal lelki vezetői részéről, meg fog szabadulni.

Hogy pedig a rabbik nehéz föladatakra az erőt magukban föltalálják, égető szükség van arra, hogy egymást periodikus összejövetelükben bátorítsák és a kövendő módok és irányok felett megegyezzenek.

Székesfehérvár.

Dr. Steinhertz Jakob,
főrabbi.

A »rabbínusok akciója«.

Mi magunk, kik mégis csak közelebb állunk a rabbikhoz, mint a »Magyar Állam«, nem tudunk ilyenről semmit sem; a »Magyar Állam« vezérczikket ír róla f. hó 27-iki számában. Dr. H. J., ki a cikket aláírta, alighanem szintén rabbik ivadéka, ha szülei gondoskodása folytán ma a többség vallásának is a hive és a tóra koronája helyett fejét a tonzura ékesíti. Czikke pedig jezsuita »psettl«. A cikkiró tud ugyanis róla, hogy bizonyos katolikus papok újabb időben milyen erővel vetették magukat zsidó szülők, véletlenül mindig csak gazdag zsidó szülők, tanuló gyermekeire, hogy azokat apáik hitétől el és a saját hitükre csábítsák. A cikkiró tudja, hogy amit a téritők elkövetnek, az az országos törvénybe ütközik és tudja, hogy épen e törvénynél fogva a rabbiknak csak akarniok kell és a megtéritett gazdag zsidó örökösök tizenhét éves korukig, amennyiben addig iskolába járnak, tartoznak a zsidó hittani órára eljárni. Még eddig nem akartak, de a téritők tartanak tőle, hogy eszökbe juthat, hogy akarjanak, — ami igen kellemetlen dolog volna. Irt hát dr. H. J. egy cikket, mintha a rabbik már megtették volna azt, amitől fél, mintha már akcióba léptek volna és az elcsábított és a törvény tilalma ellenére megkeresztelt zsidó gyermekeket karmaik közül nem akarnák kiengedni és a megmentett lelkeket arra kényszeritenék, hogy — rettenetes még gondolatnak is — tanulják a zsidó hittant. Teszi pedig dr. H. J. mindezt azért, hogy alkalma legyen megmondani, hogy ilyen akciónak mi lesz a következménye.

Mint mondám, jezsuita észjárással kigondolt tal mudikus »psettl«.

»A zsidó rabbínus urak — így kezdődik a »Magyar Állam« szerdai vezérczikke — a recepczióról szóló törvény téves magyarázata folytán kezdik újból a liberalizmus által berendezett egyházpolitikát a zsidóság érdekében kihasználni s egy oly akciót indítottak, mely valóságos rablótámadás a kereszténység ellen.

Ugyanis a zsidó recepczió behozatála előtt már akadtak egyes zsidó családok, a melyek gyermekeiket megkereszteltették. Sőt a zsidó recepczió után is többen akadtak, a kik az egybeolvadás egyedüli helyes útját abban látták, ha gyermekeiket megkereszteltetve, őket a keresztény hitben nevelve, tényleg beolvasztják a keresztény társadalomba.

Ehhez joguk volt, de a zsidó rabbínusok a recepczió ezen egyedüli helyes útját nem jó szemmel nézték, azért, midőn már az ily esetek reánk nézve igen örvendetes módon szaporodtak, egyszerre kieszeltek egy furfangos tervet ennek megakadályozására.

Addig, míg az ily megkeresztelt kis fiu vagy leány iskolába nem jár, nem tehettek semmit, de a mint az eléri a kilenczedik vagy tizedik évét s a midőn már a kereszténység eszméi szívébe vannak csepegtetve, az ily növendék gyónt és áldozott is, akkor a zsidó rabbínus megjelenik az iskola igazgatójánál vagy az apácakolostor főnöknőjénél s követeli a fiu vagy leánynak a zsidó vallás tanítása végetti kiadatását, hogy őket a »törvény« értelmében a zsidó vallásban neveljék.

Követelik ezt azon alapon, mert a recepczió folytán a zsidók is a bevett vallásuk közé tartoznak, a mivel az áttérés szabályozó törvény értelmében 18 éven aluli áttérés meg nem engedhető, ezen, a protestantizmus érdekében alkotott törvényét most a zsidókra is kiterjesztette a recepczió, tehát követelik az ily megkeresztelt gyermeknek a zsidó vallásban való neveltetését.

Tehát most a zsidó rabbínusok teszik ugyanazt, a mit előbb a protestáns lelkészek elkövettek s a mi a szülői jog s az állam s a kath. egyház közötti kollízió forrását képezte, vagyis kezdődik egy kulturharc, a melyben az akciót a zsidóság indítja.

Majd alább:

»A zsidóság nem nyer vele prozelitát, mert keresztény jellegét többé el nem törülhetik, a kereszténység talán vesz egy tagot, de vesz vele az emberi társadalom is s talán nyer a szocializmus vagy nihilizmus.

A zsidó rabbínusnak azonban ez mindegy, követeli jogait, melyet a recepczió folytán nyert s azt most felhasználja a

boszura a családi béke felbontására s egy ember tönkretételére; neki mindegy, ha nem lehet zsidó, legyen bármily gazember, csak keresztény ne.»

Kóstolónak elég volt ennyi dr. H. J. cikkéből, ki nagy zavarban volna, ha meg kellene neki neveznie azokat a rabbinusokat, kiknek cikke végén azt tanácsolja, hogy hagyják abba a vadászatot az ilyen módon megkereszteltre, mert különben baj lesz. Nem tud ilyen »vadász«-okról dr. H. J., de mert tart tőle, hogy támadhatnak ilyenek, kik aztán esetleg elrontanak az ő vadászatukat — a mire mindenképen joguk volna, — úgy tesz, mintha az, a mitől fél, már megtörtént volna, hogy villogtassa mindjárt fegyverét, melyekkel a »rablótámadást a kereszténység ellen« visszautasítani kész.

Hát rablótámadás?

Nincs tisztában a fogalmakkal, cikkiró ur.

Rablótámadás volt — ha ilyen esetekre alkalmazhatjuk a szót — pl. a Mortara-eset. Csakhogy abban a rablótámadást nem a megkeresztelt gyermek felekezete követte el. Az csak védekezett, a mint védekezének a mi rabbijaink, ha igazán akcióba lépnének azok ellen, kik más felekezet éretlen gyermekeit neki idegen hitre térítik. A rablótámadást itt sem az a felekezet követné el, mely tőle elidegenített gyermekét vissza akarná hódítani.

Kár hát olyan revolverrel löni, a mely visszafele talál.

Minderről azonban nincsen szó.

A zsidóság nem vadászott sohasem más felekezetűekre, hogy azokat a maga hitére hódítsa, és nem vadász ma sem. Ezt jól tudja a »Magyar Állam« cikkirója.

Tudja ezenkívül azt is, hogy a zsidóság azokat sem igyekezik visszahódítani, kik tőle elszakadtak. Vagy tettek tán valaha kísérletet arra nézve, hogy a cikkirót visszahódítsák? Nemcsak ő nem állíthat ilyet, de még olyan férfiak sem, kik a társadalom díszei közé emelkedtek föl, pl. Csemegi, Ballagi, Falk, Vámbéry, Korányi, Fraknói, Simonyi, Teleszky és mások. Tudakozódjék ezeknél dr. H. J., járt-e valaha náluk zsidó pap, hogy újból zsidókká legyenek.

Nem csak, hogy nem keres prozelitákat a zsidóság, de inkább megnehezíti a zsidó vallásra való térést. Próbálja meg dr. H. J. Küldjön keresztény embert a zsidó paphoz, hogy az a zsidóságba fölvegye. Meg fog győződni róla, hogy nem csak, hogy tárt karokkal nem fogadják, mint teszik máshol; nem csak, hogy a pap nem gyalázza előtte a vallást, melyből a jelentkező ugyanis ki akar lépni, mint teszik máshol, de a visszautasító válasz után lelkére fog beszélni a rabbi, hogy maradjon meg ősei hitében, melyben üdvözülhet ép úgy, mint a zsidó vallásban. Ne sértse meg ősei hitét, mert ez nagy bűn. És ha ez nem használ, száz nehézséget támaszt, aztán huzza-halasztja a dolgot, hogy a jelentkező ráunjon és szándokát föladjja. Követeli ezt az eljárást a zsidótól — vallása, mely először hirdette a világnak a tant: tiszteld anyádat. A zsidóság kibővítette a parancsolatot: Tiszteld anyádat és légy rajta, hogy más is tisztelje a maga anyját. Mi nem nevezzük ugyan *anya*-szentegyháznak a vallást, de mindenkinek, ki a hitet, melyben született, ott akarja hagyni, megmondjuk: anyát ne cseréljen senki, anyja csak egy lehet az embernek, az, a ki szülte.

Igaz, törtük magunkat a törvény után, mely megengedi a máshitűnek, hogy zsidóvá legyen, de nem azért, hogy prozelitákat csináljunk. Vezetett az általános

jog és a szabadság. Olyan törvény az, mely korlátokat döntött le ember és ember között; törvény, mely új szabadságot hozott. A felekezet, melynek ilyen tana van: »egyenlő törvény mindnyájatoknak, kik az országban laktok« csak örvendhetett, hogy megszűnt egy tilalom, mely az egyenlő jogoknak útját állotta. A zsidóság ezzel a törvénnyel nem nyert, mert hisz neki szabad volt kitérni azelőtt is, de bővült a közszabadság.

Tisztán mint felekezetet is bántott, hogy az állam tiltja a zsidó vallásra való lépést, míg minden más vallásra bátran térhetett mindenki. Olyan megkülönböztetése volt ez a zsidó vallásnak, mely minden zsidó hívőt, ki tartja olyan jónak a maga vallását, mint a másét, mélyen sértett. Az új törvényeknek, mely azt az anomáliát is megszüntette, ezért is örvendtünk, de a világot sem azért, hogy most már nekiállhatunk mi is a prozelitacsinálásnak.

Eszünk ágában sem volt.

Nem akarunk új hiveket, — nem hívogatjuk vissza a kitérteket, de ezt jegyezze meg magának dr. H. J. (még jó, hogy fölhívta figyelmünket), hogy a jövőben igenis rajta leszünk, hogy körmére koppintsunk minden egyes esetben a más aklába belopódzó pásztornak, hogy idegen, ártatlan báránnyakkal szaporítsa nyáját. Nagyon is sokat vétettek az utolsó időben, nagyon is sokat elnéztünk. »Rablótámadás«-ról, igaz, nem lehet szó, de tilos a tolvajlás is, még ha lelkek lopásáról van is szó.

Föl fogjuk jelenteni ezentúl és követelni megbüntetését minden papnak, ki zsidó szülők gyermekét 18. életéve előtt megkeresztel. Eddig nem tettük, de azért még a »Magyar Állam«-éknak áll feljebb.

A zsidó rabbinusok rablótámadást intéztek a kereszténység ellen.

A zsidó rabbinusok eddig nem intéztek semmiféle támadást (dr. H. J.-ből az elkövetett tilos tettekből folyó félelem beszél, mint a hogy félelem szállja meg bizonyos tettek elkövetőit a legcsekélyebb neszre, azt hívén, hogy üldözik), sőt egész nyugodtan nézték a zsidó gyermekeken elkövetett boldogítási merényleteket. Föl nem jelentette senki a katolikus papot, ki a 3 Révai-fiut keresztelte meg (igaz, dr. Kohn Sámuel maga elé idézte a szülőket, de csak azért, hogy lelkökre kösse, hogy — menjenek fiaik után ők is); nem jelentette föl senki a papot, ki a Markbreit-fiut megkeresztelte; nem jelentették föl a papot, ki egy orthodox hitközség volt elnökének a leánykáját keresztelte meg és nem tettek eddig rabbijaink egyáltalán semmit sem, hogy épen a receptzió óta lábrakapott térítési garázdálkodásnak véget vessen.

S dr. H. J. azt hiszi, hogy ha ő beszél rablótámadásról, eszükbe nem jut az embereknek a közmondás, mely olyan emberekről szól, kik tolvajt kiáltanak, mert el akarják terelni magukról a figyelmet,

A rabbinusokat eddigi tétlenségökben a béke és egyetértés föntartása vezette. De ha úgy is nekik támadnak, ha úgy is azt mondják róluk, hogy megteszik, amit védelmül megtehettek volna, de amit valójában, nem tettek, — ám lépjenek föl és »védjék meg a szőlőkeret a be-betörő apró róák ellen«.

Szabolcsi Miksa.

Gyöngyszemek a talmudból és midrásból.

— Forrásközből szedegeti: Szabolcsi Miksa. —

A bölcseségnek egyik szabálya, hogy tudj hallgatni, ha nincs mondani való.

*

Boldogtalan vagy, mert lemondta. Inkább örvendj, hogy fölszabadult.

*

Örökség, véletlen szerencse, kezedre játszhat vagyont, állást, czímet, dicsőséget, anélkül, hogy fáradtál volna értök. De sem véletlen, sem örökség, sem szerencse nem juttathat soha tudáshoz és ösmeretekhez, ha nem fáradtál megszerzésükért. Ez legyen, im' a zsinormértéked a tudomány megítélésében és más javakkal való összehasonlításban.

*

Nagy, igen nagy a tudomány becse, de csak az lépjen szolgálatába, kit a kúndviselés erre kiszemelt. Mert az eszközöket a tudomány megszerzésére az ember magával hozza. Tehetség, hajlam, értelem és fölfogás vele születik a gyermekkel és a Teremtő ezek adományozásában valóban nem kerüli ki a kunyhót és nem szemeli ki csupán csak a palotát.

*

A tanult ember, kiben nincsen erkölcs, a gazdag lombozatu fához hasonló, melynek gyöngék a gyökerei. Egyetlen szélroham fölfordítja az ilyen fát, levelei lehullanak, ágai kiszáradnak.

*

Sajnálom az elszegényedett gazdagot. Sajnálom a tekintélyét vesztett tudóst. A kettőnél azonban jobban kelti föl szánalmamat a bölcs, ki bolondok társaságába keveredett.

*

»Belül csak olyan legyen a láda, melyben az isteni kinyilatkoztatást tartalmazó táblák nyugosznak, — mint kívül.«

Intés ez (jegyzd meg a midrás) Izrael pásztornak, a szent tan letéteményeseinek. Olyanok legyenek *belül* mint *kívül*, különben nem méltók az Örökkévaló tanainak hirdetésére.

*

Anyag a nő, mely formát és alakot csak akkor ölt, ha feleséggé válik.

*

Szép a te tanod, mester. Csak azt feleled, hogy akinek, szerinted, mi adunk alakot és formát, sokszor elébb bennünket gyur át olyanná, milyennek ő akarja.

*

»Hagyja ott azért a férfi a szülői házat, egyesüljön a nővel és váljanak egy testté.«

(Mózes I. 2., 24.) A férfié a föladat, hogy nő után járjon. A férfié a föladat, hogy nőt vegyen. Arról, hogy a nő járjon a férfi után, arról, hogy a nő vegye a férfit, sehol sem szól a Szentírás.

*

Szemére lobbantod a balgának tapintatlanságát. Minek? Hát pirongatod a vakot, amiért félrelépett?

*

— »Volt Egyiptomban egy asszony — kezdé előadását a mester, — kinek hatszázezer fia volt. . . .«

— »Miket mondasz, rabbi!« szakíták meg az előadást a tanítványok.

— »Jóchebednek hívták az asszonyt — folytatá a mester; — Jóchebednek, kinek fia Mózes volt, ki egymaga annyi volt, mint a hatszázezer férfit számláló Izrael.

*

Egyetlen igaz nagy férfiú képes egy egész népet átalakítani. *Többen* ha vannak, erre nem képesek.

*

Gyönyörűséges zöld pázsitot láttam messziről és úgy tetszett, mintha nem is volna ott más, mint illatos füvek és mezei virágok; — más nem látszott semmi, semmi.

Közelebb léptem s ime e füvek és virágok közül kilátszottak a rögök; minél közelebb, annál több rög, sőt utóbb több rögöt láttam mint fűvet és virágot. (Oly szépnek és oly tökéletesnek látszik az állapot, mely után vágyódunk, a míg azt el nem értük. Pedig mennyi rögöt fedezünk föl benne, ha azt, mi után annyiszor vágyódtunk, elértük. Mert semmi sem tökéletes ám ezen a földön).

*

Füled azt is hallja ám, amit magad mondasz. (Némely ember csak arra emlékszik, mit más ígért, a saját ígétét, mint ha nem hallotta volna. Ellentétet is csak a más szavaiban keres. míg ő maga, hogy hányszor tagadta már meg magát, arról nem is látszik tudni.)

*

Ne bizd magad a tengerre, ha még oly csendes, ha még oly nyugodt és ha még oly kedvesen ringatja is sajkádat. Szél fölkavarja, — szél pedig milyen könnyen és milyen hirtelen támadhat! — s akkor, óh, be rettenetes! Rá sem ösmersz; azt hiszed, nem is az a tenger, mi az elébb volt. Megbizhatatlan hát a tenger, de hetvenhétzerte megbizhatatlanabbak a föld hatalmasai.

*

Mig siratod veszteségedet, kisiklik kezeid közül az is, amit még megmenthetnél.

Vigasztaló.

Jezsaiás próféta után szabadon.

— 40. fejezet (a vigasztaló szombat haftórája). —

Ajkatokról vigasz szava szálljon
S üdítse fel élepedő népem!
Ő az Úr az, a ki szól éképen.
Hallgassátok
S minden szava balzsamcseppé válljon!

„Enyhítsétek Jeruzsálem kínját ..
Enyhítsétek mézbe mártott szóval,
Mondjátok meg: nem szolgál már többé
S ha tartozott: többet adott jóval.
Ha vétkezett: megbűnhődött érte.
Számadásra Isten kétszeresen kérte,
Büntetését kétszeresen mérte!“

..... Hallga, hallga... égi szót zendül:

„Símítsátok Isten útját,
Rajta!
Sivatagon, pusztán: sima legyen végig,
Hiszen az Úr fog haladni rajta!
A mi völgy van: emelkedjék!
A mi göröngy: mind lapossá terjeszkedjék!
A mi hegy, az ereszkedjék,
Felhők többé el ne fedjék!
A mi domb van, a mi felnyúl magosan:
Szálljon alá, terüljön el laposan!
Egyenessé váljon, a mi fordult görbén:
Ismeretlen tájak felé törvén!“

Sima legyen minden ...
Szehádjön hegyek-völgyek vadtsága,
Mert im közelg Isten ...
Angyalai intenek ...
Hadd láthassák mindenek,
Milyen az ő dicsősége, nagysága!“

Hallga... im még más két szót zendül,
Szól az egyik: „Nyiljék szóra ajkad,
S minden földi figyelemmel
Csüngjöm addig rajtad!“
Szól a másik: „Mit hirdessen beszédem?“

„Azt, hogy a ki porszülötte: éjjel-nappal
Gyarló voltát forgassa csak eszében!
Azt, hogy ő a hű ember gyenge fiúnek mása,
Szépségében hulló virág kellemét lássu!
Oh, és a fű, hogy elfonnyad, szárad
S a virág?
Illata még csak alig, hogy árad:
Már is hervad,
Hogyha az Úr lehelete árad rajta végig!
S mielőtt még kifejlenni bírna:
Szerte hull a szirma
S durva szelek marcangolják, tépik ...
Oh, jaj, oh, jaj! hirdessed a népek:
Ő sem más, mint virága a rétnek,
Virág, a mi hervad, fű, a melyet tépnek!“

Virág fonnyad, fű megszárad,
Am az Urnak szava szikla!
Am az Urnak szava várak!
Nem borítja tűzbe szikra
S hogyha vihar tombol,
Hogyha orkán rombol:
Felette csak szellőképén száll az,
Isten szava szilárd marad,
Törhetlenül áll az!

Örömmondó! rajta, rajta, fel hát!
Magas hegyek tetejére szállj fel,

Rajta, Sion béke hirdetője!
Szörnyű sziklák csucsaira állj fel!
Onnan harsogd, mintha mennydörögne,
Mintha hegyről sziklaköőrögne,
Ugy, hogy horként megremegne alja:
Onnan harsogd, hogy a világ hallja,
Onnan harsogd mennydörögve szerte:
A ki egykor ellenséged szerteszléjjel verte:
Ime, újra itt van!
Véled való szövetségét vallja.
Ne félj, ne félj, Juda...
Megsegít a bajba, megsegít a buba!

Nézzed, nezzed, milyen erős most is!
Parancsolón nyulik karja előre...
Nézd, hogy futnak elleneid előre!
Félmed, Juda, most már hogyan kéne?
Mögötte a jutalom jár
S élte a büntetésnek réme!

Nézzed, nézzed... mik ő hozzá
Óriási százezernyi seregnek?
S mik a népek?
Cseppek, mik a vizvelerről
Lassan alá peregnek...
Ő mellette országok
Elenyésznek egészen,
Mint mérlegen: porszemek
Olyanok csak kezében!

Ki hozzá méltóan akarna állózni:
Annak is úrjássá kellene változni:
Kevés volna tűznek Libanonnak fája
S valamennyi vadja kevés volna rája!
Mert előtte semmi, az a mi nagy nekünk!
S hitványosság csak néki a mi legszebb énkünk!
Mi hozzá hasonló? Ki mérközik vele?
Mivé lesz mellette holmi bálcány féle!
Hisz, a ki faragta, az is múltó árnyék
S félig a sírban van, bár a földön jár még!

Nézzétek, nézzétek! Nincsen hős kivüle!
Ő tartja e nagy, hatalmas gömböt,
Életet beléje egy szavával öntött!
Mint vékony kendővel, úgy bánik az éggel,
Lakható sátorru göngyölgeti széjjel.
Koronától megfoszt wálkodó főkét
S koldusokkéi teszi haragjában őket!

Nézzétek, nézzétek oda a magasba!
Ezernyi csillagok, ragyogó világok:
Pazorul hintik a fényüket tírátok.
Ki teremté őket? s tartja őket számon?
S ki szeme csüng rajtuk,
Mint gondos gazdál csibirón, kerten, házban?
Mind ösmeri őket... s szólítgatja néven
Számos ezer éven...
S töltsön bár még újkép milliónyi évet:
Soha meg nem téved!

Csak Ő, csak Ő az Úr! a szent!
Ő a mindent halló, ő a mindent látó!
S te, oh Jákob, mégis felszólalsz, mint vádló,
S te, oh Jákob, mégis könyvet mersz ontani,
S te Jákob mégis azt mered mondani,
Hogy ő nem is látja: mi történik veled
S nem törődik vele: napjaid hogy éled!

Oh Jákob, Jákob! ne feledd el,
Hogy ő semmit nem feledd el,
Hogy ő tudja minden vágyad,
Hogy ő soha el nem hágyad,
El nem lankad... s éles szemmel
Tud az éjbe, árbe nézni —
S akaratát, esztét, tervét
Lehetetlen kifürkészni!

Jákob, Jákob, ne feledd el, hogy ő az, ki
Erőt ad a fáradtnak
S annak, kit az örömöök
Nagyon soká váratnak!

Ifjak is gyengülnek s elcsüggednek bátrak
S botlanak, kik mindég tisztos uton jártak!
Am, kik benne bíznak, a kik benne hisznek
Utjaikra örök erőt s bátorságot visznek:
Szárnyuk nő azoknak,
Miként a sasoknak
S úgy szállnak, repülnek,
Magasabb szféráknak fényébe merülnek
S akár meddig szálljanak is előre:
Nincs szükségük pihenésre, erőre!

Oh, Jákob, Oh Jákob...
Megihlett lelkemet előtted kitértam:
Ő az Ur... ne csüggedj,
Higgy benne szüldádn!

Roboz Andor.

Zsidó iskolák.

V.

Szeged.

Az idén röviden számol el a szegedi hitközség oktatásügyi intézményéről. Óvóiskolája — a helyiségek alkalmatlan volta miatt — szünetelt is. A négyosztályu fiu- és leányelemi iskolába 478 tanulót (279 fiu, 199 leány) irtak be, akik közül 451 tett vizsgát. A növendékek közül 22 keresztényhitű.

A szegény tanulókat mindenképpen segélyezték. A 478 növendék közül egész tandíjat csak 174 fizetett; a többi fél, negyed, vagy egyáltalán semmi tandíjat sem rótt le. Ezenfölül szegény tanulók segélyezése czimén elköltöttek tanszerekre és *lézimunkákhoz* szükséges anyagokon 81 frt 90 krt, tankönyvekre 46 frt 35 krt, ruházatra 708 frt 93 krt. Ruházatot 68 fiu és 34 leány kapott. A segélyezésből jelentékeny szerepe jutott a leányegyesületnek, amely a tél folyamán naponként 122 szegény tanulót és 35 főnöttet látott el ebédrel s 19,245 ebédadagot osztott ki.

Hitoktatásban összesen 1230 tanuló részesült (tavaly 1198). Ezek közül középiskolai 598 (410 fiu és 188 leány), népiskolai 546 (284 fiu és 252 leány) és ipar- és inasiskolai 86.

Az értesítő a zsidó népiskola hittani anyagát bő részletezésben közli s az érdeklődőknek becses olvasmányt nyújt.

A világi tanításra vonatkozó részből kiemelendő, hogy az összes osztályokban sikerrel tanították az állóírást, s hogy a téli hónapokban az előadások $\frac{1}{2}$ 9-kor kezdődtek.

Az iskolaszék a következő tagokból áll:

Czukur Ignác dr. iskolai előljáró, Löw Immanuel dr. főrabbi, Redlich József dr., az iskola orvosa, Engel Mór dr., Landesberg Mór, Magyar Miksa, Pálmai Dezső

dr., Rex Izsó dr., Szivessy László dr. A tanító-testület választott képviselője: Klein Salamon.

A tanító-testület tagjai és a tanerők beosztása a föllépő rendszer szerint: Böhm-Schulhof Szidónia, Deutsch Samu, Deutsch-Stern Karolin, Gömöri-Fischhof Vilma, Klein Salamon, Kohn-Lederer Anna, Rosenberg-Kulinyi Berta, Schulhof Lajos, Singer-Horovitz Katalin, Strasser Antal.

VI.

A r a d.

Az aradi izr. elemi fiu- és leányiskola értesítője külön csoportosítja a fiu- és külön a leányiskolára vonatkozó adatokat. A fiuiskolába 192 tanulót irtak be, de az év folyamán 14 kimaradt. Mivel a felekezeti iskolába nagyobb részt szegény szülők gyermekei jártak, ennél fogva sok áldozatot vett az iskola igénybe. Az összes szegény tanulók ingyen tankönyvet és tanszereket kaptak, a nőegyesület télen ebédrel látta el a reászorulókat és az izr. jótékony-egyesület 500 frt értékű ruhát osztott ki. Egész tandíjat csak 74 tanuló fizetett, 99 tanuló teljesen tandíjmentesen 7 fél és 8 egynegyed tandíjért tanult.

A fiukkal szombat délelőtt ifjusági istentiszteletet tartottak, a mikor is minden egyes alkalommal 4—4-et szólítottak a tórához Hazafias ünnepély okt. 4-ikén és 6-ikán, márczius 15-ikén, április 11-ikén és június 8-ikán volt. Mindezen ünnepélyeken valamint az ifjusági istentiszteleteken a leányok is részt vettek.

A leányiskolába 163-an iratkoztak be és 152-en vizsgáztak. A jótékony-ság minden főnntemlített kedvezményében a tagok is részesültek s 30-an kaptak a nőegyesülettől teliruhát.

A tanulók között nemzetiségre nézve 4 német és 1 román, továbbá 5 keresztény volt.

Az értesítő a hittani anyagot is közli, de a hitoktatásról nem ad számot, holott Aradon több középiskola is.

Az iskolaszék elnöke: Steinhardt Mór dr. Tagjai: Kohn S. N. hitk. alelnök, Rosenberg Sándor dr. főrabbi, Bing Ede, Böhm Adolf, Grossmann Jakab dr., Holländer Ignác (iskolagondnok), Inkei Emil, Kohn Zsigmond, Lustig Adolf, Mandel Vilmos dr., Mittler Zsigmond, Ottenberg Tivadar. Preisach Vilmos (iskolagondnok), Schuster Illés dr., Tisch Mór dr. A tanító testületből: Neumann Ármán, igazgató. Szilágyi Albert, főelemi tanító.

A leányiskola fölügyelő női-bizottsága: Neumann Dánielné elnök, Éles Árminné alelnök, Deutsch Bernátné, Kohn S. N.-né, Assael Ad. Ábrahámné, Bing Bernátné, Deutsch Babetta, Grossmann Jakabné dr., Herz Antalné, Lusztig Adolfné, Pollák Gyulané dr., Preisach Vilmosné, Rosenberg Sándorné dr., Rosenberg Lipótné.

A tanító-testület: A fiuiskolában: Neumann Ármán, Grünbaum Miksa, Szilágyi Albert, Eckstein Mór, Weisz József helyettes tanító.

A leányiskolában: Iritz Gizella, Reinitz Anna, Schatteles Irén, Városi Malvina. Tornatanító: Eckstein Mór. Énektanító: Grünzweig Adolf.

ESZTERKA.

Szomorujáték négy fölvonásban.

— Irta: Philippson Lajos. —

— Fordította: Haber Samu. —

(Negyedik folytatás.)

Ám az a zsidó lány,
Midőn kezét úgy összefonva — törte
S halál lehetőségét megriadva színes,
Virág nyitó képpel hevert előttem,
Kegyelmet, irgalomtól úgy esdekelve —
Azt érzem ezernyi szó kiáltja:
A trónod árán bár — de mentsd meg őt! —
Ártatlan ő — szavamra vallom én —
Ki fogja ezt nyilvánvalóvá tenni?
S a láthatatlan éjsötét torokból
Ki hozza föl a tiszta színvalót?
Az ártatlanságról ki ad a népnek
Tanújelet s ki oldja e bogos
Csomót? Bátoratlan remélek,
Szívem világa elhomályosúl
Amint a percz a percz után mulik.

Második jelenet.

A király. Egy udvaros.

Udvaros:

Egy ember ácsorog künn, sir, bejönni
Akar s mogorván kér kihallgatást,
Szaván sok ember élte függ, szerinte,
S örülne a király, ha hallaná —

Kázmér:

Ereszd be hát.

(Az udvaros távozik.)

Harmadik jelenet.

Kázmér. György.

György (letérdel):

Királyi fölség, térdre hullok így
S egyetlen szó szakad szívemből:
Az ártatlannak adj igazságot!

Kázmér:

Föllálhatsz! Mit kívánsz?

György:

Sok őriződ

S a szolgáló-nép sűrű során merészen,
Hiába hogy ne törtem volt utat
Király-szined elé, végső szavammal
Kialtom itt a porba' térdepelve:
Királyom, adj igazságot!

Kázmér:

Igazság

A porba' ne heverjen, ám emelje
Fejét a fórumon magasra föl.
No, talpra és beszélj s amily való
Szavad, királyi jobbom adjon úgy
Erőt neki!

György (fölkel):

Szegény cseléd vagyok, uram s keresztény,
De hirdetem isten s király előtt:
A bécsukott zsidók nem vétkesek,
S hivalgva jár az ármány úton s útfelen.

Kázmér:

Hogyan? S mik a tanújelek?

György:

A hulla,

Mit Lobzow erdején találtak,
A gyermekem, a halvaszült fiam volt,
Melyet temetni adtam át előző
Nap estelen az őrnök Dóminikben
S amint be volt takarva, úgy veték
Az erdő legsűrűbb bozótiba.
Megismerém engyermekek tetemjét.

Kázmér:

S a nyílt sebek?

György:

Ki vágta őket és

Ki szabdalá a hulla tagjait —
Oh, nem tudom.

Kázmér:

S a nyom, mi vitt zsidóhoz?

György:

Csaló az, jó uram. Szent Dóminikbe
Viszen a másik: erre nem ügyeltek.

Kázmér:

S a rút csalást ki merte volna tenni?

György:

Uram, király, azt nem tudom még.

Kázmér:

Való lehetne hát, amit reméltem —
Dicsérem istenem, bizom kegyében,
Hogy megvilágosítja még, mi rejtve van.

György:

Való, királyom, s tette hiv az óra?

Krakó falán belül az árulás

Settenkedik s a népet bujtogatja

A foglyok ellen. Börtönük előtt

Gyűlik már a tömeg s gonosz szavakkal

Tüzelgetik. Egy pillanat — betörnek a

Kapún, a foglyokat le is czipelhetik

S a nép dühe bevégzi majd hamar,

Mit vércsehad kitervelt nagy mohón.

Kázmér:

Ember, ki vagy, hogy oly hevülve véded,

Mi más keresztényt rettegésre késztet?

György:

Ah, senki, egy vadász csak, árva szolga —

De féltve őrzött kincsemet kilopták

Gazúl a csöndes otthonából és

Sivár öröm vevé játékszerül:

Ezért a vétkesek vesztét kívánom.

Kázmér (mintegy magában):

Kincset rabolták tőle el gazúl,

Csak holt vala, s ez ember hogy' hevül —

S mi kincs nekem s legkedvesebb, úgy érzem,

Zsivány-kezek reá vadulva törnek:

S e tettet én nyugodva nézzem itt?

(Az asztalhoz megy, ir és csönget.)

Negyedik jelenet.

Az előbbiek. Egy udvaros.

Kázmér:

Parancsodat viszed a tömlőzősnek,

Királylakomba hozzák a zsidókat,

Födött uton, ide a nagy terembe,

Hamar eredj s ők jöjjenek hamar!

(Az udvaros elmegy.)

Ötödik jelenet.

Kázmér. György.

Kázmér (magában):

Nyugodj, szívem, láthatlan rejtekedben,

Bár érez a király, a dolga: hallgatás.

(Györgyhez:)

Buzgalmadat köszönni nem mulasztom,

Közlésed elhiszem valónak;

De itt titok sötétje terpedez, s mig ezt

A nap világa szét nem bontja, győzelem

Nem int a véllen szenvedőknek.

György:

Elég az is, hogy tudja már királyom

S a bölcsesége majd terem világot. —

(Folytatása következik.)

Előfizetési felhívás.

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése **július végén** lejár, szintugy azokat, kiknek előfizetése már elébb járt le, tisztelettel kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 frt — kr.
Fél évre	4 » — »
Negyed évre	2 » — »

Papok, tanítók és községi hivatalnokoknak:

Egész évre	7 frt — kr.
Fél évre	3 » 50 »
Negyed évre	1 » 75 »

Ujjonnan belépő előfizetőknek megküldjük lord Beaconsfieldnek (D'Israeli)

A MESSIÁS,

Breier Eduárd

Az ó-budai bachur

czimű, lapunkban megjelent regényeket és Philipponnak lapunkban most folyó

„E s z t e r k a”

czimű szomorujátékának eddig megjelent folytatásait.

Az „Eggenlőség”

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, Józseftér 10.

H i r e k.

— Sem a békés egyetértésnek, sem a zsidóságnak nem tesz szolgálatot az, ki mindenütt antiszemitizmust szimatal, keres és talál, hogy aztán teleharangozza fölfedezésével az országot, mintha az olyan nagy ritkaság volna. Van, sajnos, antiszemitizmus, lappangó, nyilvános, faji, vallási, közgazdasági, szóval minden fajtából való elég, annál nagyobb hiba, a zsidógyűlöletet oda is belemagyarázni, a hol nincs. Ez nem más, mint az antiszemitizmus tenyésztése. Meg vagyunk ugyan győződve, hogy dr. *Halász* Lajos kir. alügyész liberalizmusán nem log változtatni semmit a »Magyar Estilap« f. hó 26-iki, minden igaz okot nélkülöző éles támadása (a mit jó lesz az ugorka-szezon rovására irni); de mi azért, kik egy kissé szintén zsidók vagyunk és a nézeteket a zsidó körökben ismerjük, kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy az ilyen oktan érzékenykedés és a mindenáron való antiszemitafogdosás távolról sem találkozik a zsidóság tetszésével.

Egy ügyvédbojtár védencze javára halasztást kér a fogházbüntetés megkezdését illetőleg. Az ügyész nem adja meg. Az ügyvédbojtár aztán kisebb halasztást kér. Azt sem adja meg. Aztán még kisebbet. Mire az ügyész,

ki a dolgot megsokalta, azt találja mondani: »nem vagyok zsidó, nem alkuszom.«

Igaz, mondhatott volna az ügyész ur mást is, de őt ezért rögtön megtenni antiszemitának, holott ilyen gyanura eddig okot nem szolgáltatott, és követelni, hogy ezért hivatalvesztésre ítéljék, mert ha másra ítélik, jaj lesz annak a zsidónak, ki a jövőben Halász ügyész karmai közé kerül, — ez olyan kitörése a bennünket pártfogásába fogadó, minden áron való zsidótvédő, zsidómentő szeretetnek, a melytől Isten óvjon bennünket.

Az ügyész idegességében közszájon forgó mondást használt, hogy nem zsidó, nem alkuszik. A magunk részéről nem is találunk sértést ebben a mondásban; (ha azt mondta volna például: nem vagyok örmény, nem alkuszom, bizonyára egyetlen örmény sem sértődött volna meg) de ha volna is benne sértés, bizonyos, hogy a ki mondotta nem akarta véle sérteni a zsidókat. Hisz az az ügyvédbojtár, a ki a halasztást kérte nem is zsidó; az ügyvéd sem az, kit képviselt és az elítelt sem az, kinek az érdekében eljár. Miért akarta volna hát sérteni ezzel a mondással a zsidókat? A magyar ember szavajárásába egyáltalán ne magyarazzunk belé antiszemitizmust, még a sokkal zsirosabbakba sem. Eljár a szája, »denkt aber nicht Böses dabeil«, mint a német mondaná. Óvakodjunk hát az ilyen kitörésektől, melyet még a sokaktól szemünkre lobbantott tulérzékenykedéssel sem lehet magyarázni. Az ilyen czikkekkal szépen agyon is védhetnek bennünket.

Sz. M.

— **Galicziai erkölcsök.** A galicziai parasztok neki mennek a zsidóknak, ütök-verik őket, rombolnak, törnek, zuznak, rabolnak és lopnak, és mikor e miatt törvény elé állítják őket — mert hisz Ausztria jogállam hol megtorolatlanul nem marad a büntett! — elítélik a felbujtókat »idegen tulajdon rosszakaratu megkárosításáért, bujtogatásért és lopásért« — 1 havi, a rablásban tetteleg résztvevőket pedig 8—10 napi fegyházra — idegen tulajdon megkárosításáért. (Lásd a csak nemrég közbe adott wieliczki ítéleteket.) Ellenben az a szegény zsidó, *Hagel* Jakab, akiben fellázad minden csepp vér, midőn látja, hogy a katonák a zsidó temetőben táboroznak és lovaikkal összeromboltatják a sírokat, s megszenstelenítik a temetőt, egy évi fegyházat kap azért, mert jogos fölháborodásában azt mondja: Miért nem mentek a keresztény temetőbe? Vagy azt hiszitek, nekünk kevésbé szent a mi temetőnk, mint nektek a tietek? — Ez a mondása Hagel Jakabnak, aki 9 gyermeknek atyja, egy évi, hetenkint kétszer bőjttel szigorított fegyházba került, mert, ugymond az ítélet, ez alkalmas lett volna arra, hogy a keresztény lakosság felzuduljon a zsidók ellen és további üldözésekre adott volna okot! Azt a másik szegény zsidót, aki kétségbeesésében, családját, vagyonát, védelmezve, kést ránt — csak előveszi, de egyebet semmit sem művel, — két havi fegyházra ítélik! És mikor a rabló csöcselék mindenét kifosztva a zsidónak, bántalmazva őt és családját, röhögve tovább vonul és a zsidó tehetetlen haragjában és elkeseredésében egy követ hajít a rablók után, ezért törvény elé állítják a zsidót és három napi szigorú fogságot mérnek rája! Így mérik az igazságot Galicziában, a 19-ik század utolsó éveiben. És hogy be legyen tetézve a dicső munka, előállanak az antiszemiták és azt mondják, hogy az

egész zsidóüldözésnek tulajdonképen maguk a zsidók okai, mert uzsora és egyéb bűnös üzelmek által *kény- szerítették* a parasztokat »a kétségbeesett védekezésre«, értsd alatta természetesen a zsidóüldözéseket! Nos hát, épen kapóra jön az osztrák hivatalos bűnügyi statisztika, mely most jelent meg és melyből kiderül, hogy, mint sok egyéb, úgy ez se igaz. 1893-ban (a statisztika erről az évről szól), az osztrák-magyar monarchiában megbüntettek 24498 személyt, zsidó 1012 volt közöttük. Galicziában magában 6943 egyénre róttak ki büntetést, zsidóra 628-ra. A perzentualis számítás szerint azonban nem ennyinek, 9%-nak, hanem 12%-nak kellett volna lenni a zsidó bűnösök számának. Ugyancsak a galicziai zsidók javára esik ki az a számítás is, ha az osztrák-magyar monarchiában lakó összes zsidó bűnösök számát egybevetjük Galicziáéval. Galicziában ugyanis az összes zsidók 70 százaléka lakik, tehát a bűnösök száma is 70 százalék lehetett volna, azonban csak 628 volt. Ezek hivatalos adatok, melyeket megczáfolni semmiféle galicziai vagy egyéb zsidóellenes áramlat nem tud.

— **Zsidó államtitkárok.** Az olasz miniszteriumban a most lefolyt miniszter-válság alkalmával a két zsidó államtitkár megmaradt. Az egyik *Giagono Malvann* a külügyminiszteriumban, a másik *Leone Wollenburg* dr. pedig a pénzügyminiszteriumban működnek államtitkári minőségben. — Egyébként Franciaországban is zsidó a tengerészeti és a külügyi államtitkár. Érdekes, hogy Franciaországban a két államtitkárt csak most nevezték ki.

— **Zsidó egyetemi tanárok.** *Reitzer* B., ki eddig Grácban a műgyetemen a chemiát rendkívüli minőségben adta elő, nyilvános rendes tanárrá nevezetett ki. — *Dr. Zucker-t*, az erlangeni egyetem könyvtárnokát főkönyvtárnokká léptették elő egyetemi tanári ranggal.

— **Az ezred pénze.** A budapesti szemetes hírlap, a »Reggeli Ujság«, mely a viczeházmeztérnek és mosogatóhölgyeket ellátja ingyen olvasnivalóval, megint neki adta a fejét, hogy valami szenzációt fog produkálni. Nagyon természetes, hogy a szenzáció csak zsidóról szólhat. Mert a szemetes ujság ez időtájt nemcsak kvárglival és czirókseprűvel kereskedik, de antiszemitizmussal is. Ő tudja miért. Csak nem rég közölt egy rémregényt a tabi zsinagóga rituális gyilkosságáról és mivel kiderült, hogy számárságával kudarcot vallott, most az »Ezred pénze« czim alatt közölt egy regényes történetet, melynek minden sorából kiérzik az antiszemitizmus ize és szaga. Ebben a cikkben el van mondva, hogy ezelőtt 25 évvel gróf Jenyson százados Sárvarott elveszített 50 darab ezrest és 80.000 forint értékű értékpapírt. A pénzt nem tudták megtalálni, mire a százados agyonlőtte magát. Rá egy pár napra özvegy Horvát (Samu) Jánosné, Guttmann Mór sárvári zsidó kereskedőnél megjelent és eladta a talált pénzt és értékpapírokat, melynek értékét nem ismerte — 505 forintért. Guttmann Mór zsidó tehát kapott 505 forintért 130.000 forintot.

»Nincs az a lakója Sárvarnak, a ki ezt ne tudná — folytatja tovább a Reggeli Ujságnak nevezett hírlap.

Ugy mondják, hogy tudott erről néhai dr. Barthodeiszky Imre, volt sárvári járásbíró is. A »de mortuis nil, nisi bene« elvét követjük. Azért csak futólag említjük meg, hogy a sárváriak az öngyilkossá lett járásbíró esetét is ezzel, az ezred pénzével, hozzák kapcsolatba. Pedig hát puritánabb jellemű férfit nem ismert e sorok írója a boldogultnál . . .

És mégis . . . Hát persze! A dolog nyitja világos, Guttmann Mór ur lekenyerezhette őt is, a ki tán vizsgálatot akart indítani ellene.

Igen, lekenyerezhette. Valamiképen lekenyerezte a többit, a kik tán föl akarták nyitni szájukat.

Apáról fiura száll Sárvaron ez a mondás:

— A Guttmann kezéhez vércseppek tapadnak.

Büntetőjogi szempontból véve a dolgot: az már elévült. Pedig hát nagyon rossz ez a törvény.

A vampir marását érzi már az ötezer lakossal bíró városkában mindenki. A pántlikával, csipkével és tarka kendőkkel kereskedő Guttmann kezében tartja a fél várost. Persze, a dragonyos ezrednek, gróf Jenysonnak pénzével.

Talán a kegyelmes belügyminiszter urnak, vagy a katonai hatóságnak eszébe jut, hogy megbolygassa ezt a dolgot. Hogy visszakapja azt a pénzt, mely tulajdonképen az államé.

Jegyzet. A pénzt megtaláló özv. Samu Jánosné még ma nap is életben van.

Ez bizony elég szép mese. Csak az a kár benne, hogy mese. Mert mindezekre, egy antiszemita agy kiköltötte rémes dolgokra a »Vasvármegye« július 21-iki számában, a helyszínen vett értesülései alapján a következőket írja:

»Mondják, beszélnek ugyan Sárvarott, hogy mintegy 25 évvel ezelőtt, a 14. számú Windischgrätz dragonyos ezrednek egy eskadronja átv. mulván Sárvarott, híre járt a városban, hogy az osztályt vezénylő grófi százados az Einbeck-féle üzlettől a vasutig vezető uton állítólag *egy nagyobb összeget* elvesztett volna, de hogy mekkora lett volna az elvesztett pénz összege, volt-e közte állampapír és mennyi: erről akkoriban sehol szó sem volt.

A városi hatóságnál a pénz elvesztését senki soha be nem jelentette s így azt sem fabragaszon, sem dobsszóval ki nem hirdették.

Ezt a leghatározottabban állítják az akkori időben már a városi jegyzői tisztet viselő s azóta a mai napig szakadatlanul hivatalban levő városi jegyző, hasonlóképen a dobolást már 30—40 év óta kizárólag egymaga eszközlő városi hajdu és végre Sárvarnak egy érdemduas agg polgára, a ki évtizedeken át a helyettes-városbíró tisztét viselte s a kérdéses időben is az előjáróság legbuzgóbb tagja volt, a ki a városnál előforduló minden nevezetes eseményről mindenkor magánjegyzéket készített, de ezen eseményről egy árva betűt sem jegyzett föl.

Ugyanezen személyek határozottan állítják, hogy az állítólagos pénzvesztő dragonyostiszt Sárvarott öngyilkosságot nem követett el.

Ellenben Guttmann Mór, mikor üzletét 1872-ben Sárvarott megnyitotta, daczára annak, hogy kitünően jövedelmező üzlete volt, páratlan takarékoságot tanusított, soha kávéházban, korcsmában meg nem fordult, sőt mindaddig, míg legényember volt, lakószobát sem tartott, hanem üzleti helyiségében ütötte fel éjjeli tanyáját. Szorgalma és takarékosága tehát nyitja gazdagságának. A »Reggeli Ujság« azonban szeret szenzációt közölgetni a zsidók ellen. És mivel immáron a rituális gyilkossággal nem tud hódítani, a Guttmann Mórokhoz fordul. A zsidókhoz, a kik eltitkolják a talált pénzt, csalnak és lopnak. Persze mindezt azért teszik, mert zsidók. És hogy a zsidókon üthessen a »Reggeli Ujság«, felröngszálja sirjából az akkori járásbíró, Barthodeiszky Imrét, a kit megvásárolt a zsidó! Igaz, hogy a vas megyei helyi sajtó erre nézve azt mondja szórul-szóra, hogy »a járásbírónak ezzel az ügygyel való kapcsolatba hozatala csak oly aljas elemektől származhatott, a kiknek a vélekedése épp oly czudar, mint a milyenek ők maguk!« de hát a »Reggeli Ujság« ezzel se törődik. Födolog, hogy meglegyen a szenzáció, hogy az antiszemita ujságoknak legyen mit felkapni és glosszákat írni a zsidó erkölcsökről. Cséry urnak, a szemétkerálsnak, sok a pénze. Ő csinálthat ingyen ujságot és osztogathatja széjjel, hogy antiszemitikus kedvteléseinek éljen. De Cséry ur ne irasson hazugságot a zsidók rovására. Mert hazugság az, hogy

a zsidó Guttman Mór beváltott volna özv. Horváth (Samu) Jánostól pénzt vagy akármit. Erre nézve maga özv. Horváth (Samu) Jánosné nyilatkozik a »Vasvármegye« 1898 július 21-iki számában és kijelenti, hogy az egész históriából csak annyi igaz, hogy ő él.

— **Fájdalom, igazunk volt!** Csak két hete, hogy megirtuk, hogy a sionisták folytonos politizálásukkal és nagy garral hirdetett zsidó államalkotásukkal még ártalmukra lesznek azoknak a szegény hontalan zsidóknak, a kik a palesztinai zsidó gyarmatokon keresnek és találnak menedéket. A sionisták áramlat még a jóléti török kormányt is arra indította, hogy akcióba lépjen és, mint Palesztinából értesülünk, a szultán újabb szigorú korlátozásokat léptetett életbe az Oroszországból kiinduló zsidó bevándorlás ellen. *Ezt* tehát már elérték a sionisták.

— **A sionizmus ellen fordult az »Anglo-Jewish Association«** (angol zsidó-egyesület) legutóbbi közgyűlésén annak elnöke, Sir Claude Montefiore, valamint dr. Adler főrabbi, kik a Herzl- és Nordau-féle sionizmus ellen élesen kikeltek és elítélték a politikai sionizmust egyáltalában és hangsúlyozták, hogy Sionnak igazi szeretete nem abban áll, hogy a társadalmi rend és béke felforgatásával igyekeznek olyan eredményeket elérni, melyek végeredményükben a zsidóság ártalmára, nem pedig hasznára válnának. Az Anglo Jewish-Association álláspontja ilyenformán teljesen *egyező* az Egyenlőség álláspontjával. Az ülés folyamán az elnök előadta, miszerint Palesztinában daczára mindenféle, a bevándorlást megnehezítő megszorításoknak — melyek a sionizmusnak előrevetett árnyai — a zsidók száma növekszik. A Jewish Colonisation Association Palesztina számára nagyszabású engedelményeket nyert, azonban szóló ebben újabb veszélyt lát, mert ha Oroszország megtudja, hogy az Association Palestina számára segélyeket adományoz, úgy az orosz bevándorlási áradat, daczára a mindenféle török tilalomnak fönntartható nem lesz. Ha a zsidó kérdés magában Oroszországban nem talál megoldást, úgy a világ nyugati részében, nem pedig Palesztinában kell gyarmatosítani. Az Anglo-Jewish Association csekély anyagi erejéhez képest (évi 2000 font sterling) igen sokat tett, de sajnálatos, hogy az angol zsidók a társaságot oly kevéssé gyámolítják. A gyűlés további folyamán *Landau* Herman arról tett jelentést, hogy Oroszországban annyiban változás állott be, hogy a zsidók kivándorlását, nem úgy mint eddig, megkönnyítik, hanem azt inkább megnehezítik.

— **A szefárd-zsidók története.** *Hoyos* márki, ki a közelmúltban Spanyolország bécsi nagykövete volt, a szefárd-zsidók történetéről nagyszabású munkát írt, mely legközelebb elhagyja a sajtót. *Hoyos* márki, hogy könyvéhez a helyszínen gyűjtsön tanulmányokat, szorgalmas látogatója volt a bécsi szefárd-zsidók imaházának.

— **Jótékonyág.** *Moser* Jakab, a bradfordi zsidó hitközség elnöke, ki különben a kerületi előljáró és békebíró tisztét is viseli, 200.000 márkás alapítványt tett elszegényedett munkások számára. — *Aschkenazy* L. asszony Odesszában pedig leányának férjemenetele alkalmával 100.000 rubelt adományozott egy zsidó kórház létesítésére.

— **Nagy gyász érte a héten** lapunk kedvelt dolgozó társát és igaz jóemberét, id. dr. *Glass* Izor ezredost és a pesti izr. hitközség büszke iskolaszéki alelnökét. *Mig* nejevel Aussee fürdőben járt, a nagyszülőknél, *Glass* Henrik kuratoréknál hagyott 15 hónapos *Ilona* nevű leánykája, egy csodaszép kis baba, a család igaz öröme, súlyosan megbetegedett. A szülőket erre haza hívták, de

nem tudta megmenteni a gyermeket sem az orvosok és orvostanárok tudománya, sem a szülőknek a föláladozásig odaadó ápolása. A mélyen sujtott szülők hazatérésének, 4-ik napján a kis *Ilonka* kiszenvedett és f. hó 25-ikén kivittük szegényt a temetőbe. A szülők iránt széles körben igaz részvét nyilatkozott meg.

— **Az argentiniai zsidó kolóniákról** újabb időben — mint azt már meg is írtuk — igen rossz hírek terjedtek Európában. A *Jewish Chronicle* azonban azt az értesülést veszi Buenos-Ayresből, hogy a kolonisták bajai tulajdonképpen abból származnak, mert — tulságosan segélyezik őket. Ha akármilyen legkisebb fogyatkozásuk is lenne, a gyarmatosok rögtön segélyért folyamodnak, amit rendszerint meg is adnak nekik. Ha aztán a segély egyszer nem olyan mérvű, mint azt a gyarmatosok kívánják, úgy azonnal a legrémségesebb híreket bocsájtják világgá. Tagadhatalan azonban, hogy a helyi viszonyok is sokban kárára voltak a gyarmatoknak. A vetések nagyrészt például elpusztította a sáska. Azután meg a gyarmatosok egyrésze sem valami nagy kedvet mutat a földmivelés iránt, és amint csak teheti, abba hagyja a földmivelést. Mindamelllett a gyarmatok fejlődnek, és a vezető körök remélik, hogy kitartással és türelemmel megfogják találni a módot, mely azok teljes felvirágozását eredményezni fogja.

— **Huszonötéves jubileum.** Dr. *Fischhoff* Ignác, temesvári előkelő orvos — mint tudósítónk írja — vasárnap ünnepelte huszonötéves orvosi jubileumát szűk családi körben. A jubiléum, a ki Temesvár társadalmának egyik legtiszteltebb és legkedveltebb tagja és a Délvidéknek egyik orvosi kapacitása, szerényen félrevonult a nyilvános ünneplés elől, de így is igen sokan keresték föl üdvözlötükkel a város legelőkelőbb köreiből.

— **Zsidó kitüntetés.** *Strausz* Salamont, a madagaskari mérnök-kari zászlóalj parancsnokát a becsületrend lovagjává nevezték ki.

— **Egy kis exegézis.** Soh'sem fogtam föl teljesen a talmudnak azt a tanát, hogy aki mondásaiban vagy írásaiban megnevezi a forrást, melyből az előadott dolgok származnak, az *megváltási* munkát mivel. A héten aztán megértettem. Kis cikkelyt írtunk az előző számunkban, melyben örömnünknek adtunk kifejezést, hogy az orthodox hitközségek is magyarsodnak már, fölemlítvén néhányat, melyek magyarszavu hitszónokot választottak. Cikkelyünket átvette a liberális »Pesti Hírlap« anélkül azonban, (amit nem szemrehányásként említünk) hogy megnevezte volna lapunkat. A hír szemet szurt a »Magyar Állam«-nál és szerdai számában egy csomó ferítés mellett leköszölte, jobbról is, balról is nagyokat suhintván a »Pesti Hírlap« felé, hogy dicsérni meri a zsidók magyarosodását. Ha már most a »Pesti Hírlap« megnevezi lapunkat, a »Magyar Állam« az »Egyenlőség«-et szidja és a »Pesti Hírlap« *megváltotta* volna magát a »Magyar Állam« puffogatásaitól. — »Pesti Hírlap«-ék különben azt mondják erre, hogy soha nagyobb mulatság, mint mikor a »Magyar Állam« megtámadja őket. Tán igazuk is van.

— **Katonahistóriák.** *Hazai* Hugó könyve most hagyta el a sajtót és a legközelebbi napokban szétküldésre kerül. A könyvre még visszatérünk.

— **Zsidó szeminárium Konstantinápolyban.** Az Alliance Israelite kezdeményezésére és segélyével alakult zsidó szemináriumot és tanítóképző intézetet, mint azt már a télen bővebben megírtuk, a midőn a szeminárium tantervét is ismertettük, már megnyitották Konstantinápolyban. Az intézet igazgatójának az »Egyenlőség«-nek egyik kiváló munkatársát: *Dandon* Ábrahám rabbit, ne-

vezték ki. A szeminárium egyik föladata, hogy a kikerült növendékek, nem úgy mint eddig spanyol, hanem a nemzeti nyelven, törökül hirdessék az igét. Tanulhatnak ebből azok, a kiket illet, a kik egy más szabadabb országban nem a nemzet nyelvén tartják szónoklataikat, hanem ragaszkodnak egy elrontott nyelvhez.

— **Pécsi vakációk.** A gyászhét csendjét — így írja egy utban lévő rabbi — a mikor elmélyedve busongtam Jeruzsálem pusztulásán és a *Silberstein* Adolf dr. cikkén, a pécsi zsidó hitközség udvarán végig haladva, ismerős melódiák zavartak meg. Hamarjában elképzelni nem tudtam, álom-e vagy valóság az a mi környékez. Mert ha valóság, úgy legalább is a bonyhádi jesiva közelében vagyok, ha pedig álom incselkedik velem, miért, hogy épen a pécsi zsidó iskola tájékán lézengenék. Valósággal ébren voltam s az iskolába lépek, a melynek kapui a nagy vakáció daczára tárva-nyitva állanak. A hivogató hang irányába benyitok s ott találok *Perls* Ármin dr. főrabbit. A talmud-tóra IV. tanfolyama, maturáns ifjak ülök körül s ő előadást tart Baba-Kama traktusából. Bárha rabbi-pályára a növendékek közül egy sem készül, a szöveget pompásan értik és egy gyöngye pilpulban mindegyik helyt áll. A neviim és keszuvim könyveiben bámulatos jártassággal bírnak.

A III. tanfolyamban *Weisz* titkár mesterkedik. Misnát és talmudi ágadákat ad elő, a Szentírás heti szakasza és a maftir hetenként fölolvasásra és ismétlésre kerül.

A II. tanfolyamot *Strauszer* Henrik, kiváló szakértő vezeti. A középiskola II—III. és IV. osztálya látogatja, ott Mózes IV.—V. könyve és a korábbi próféták adatainak elő.

Az I. tanfolyamban *Weisz* Mór, az ifjabb generáció egyik jelese tanít. Itt a középiskola I. osztálya van nagy számban együtt, buzgón forgatva a bibliát és imakönyvet.

Másik 2 tanteremben *Sasvári* Béla gyűjti össze a népiskola III. és VI. osztályát, naponta 1—1 órára; gyakorolja az imákat és a biblia ismertebb részeit.

A tanítás az egész szünidő alatt pontosan folyik s augusztus utolsó napján ünnepélyes vizsga lesz, a mely alkalommal a talmud-tóra alapítványok kamatai ösztöndíjképen fognak a szorgalmas tanulók között kiosztatni.

Vajha utánzásra találma a pécsi hitközség főrabbi-jának ez a buzgólkodása; akkor dr. *Silberstein* urnak szavai, hogy papjaink nyissák meg szívüket Istennek és tanítsák a népet atyánk szeretetére, czélt téveszteniének, mert akkor megigazulnának cikkének záró szavai, hogy ő él bennünk és mi élünk benne.

— **Jótevény alapítványok.** Dr. *Fodor* Ignác, pécsi gyakorlóorvos, a talmud tóra egylet elnöke, néhai *Spitzer* Ignác és Terézia volt pécsi lakosok neve és emlékezetére a pécsi izr. hitközségnek 1000 forintot ösztöndíjakra, a chevra kadisanak egyleti czélokra 500 forintot, a nőegyletnek segélyezésekre 500 forintot adományozott.

— **Zsidó iparosiskola.** Londonban zsidó iparosiskola föllállítását tervezik. Az iskolában 60—80 tanuló nyerne oktatást. A költségvetés 10.000 font sterlingre van előirányozva.

— **Az adósságfizetés furcsa módját** találta ki *Valk* József kecskeméti mészáros. Mint ugyanis a kecskeméti lapokban olvassuk, az a bizonyos nevezetű *Valk* József vett egy hushordó szatyort 30 kr. értékben *Deutsch* Pinkász kecskeméti boltostól, de az árával adós maradt. Mikor aztán *Deutsch* Pinkász — egy 84 éves aggastyán — a mészárostól a szatyor árát kérte, a mészáros egy-

szerűen eltagadta, hogy tőle vett volna valamit. *Deutsch* erre a falon függő szatyorra mutatott, mire *Valk* József az aggastyánt úgy mellbe rugta, hogy az a mészárszék-ből kiesett a kövezetre és ott véresre zuzta magát. Ez volt *Valk* József adósságfizetése, ki kamat fejében a földön eszméletlenül fekvő 84 éves öreg zsidót még jól föl is pofozta.

— **Kik segítik idegenben a magyart?** A Serly-féle szerencsétlen daltársulat tagjai tudvalevőleg a legnagyobb nyomorral küzdöttek Londonban és miután végleg eladósodtak és mindenükből ki lettek fosztva, egyenkint haza, Magyarország felé, igyekeztek. *Várady* Pál színész most elmondja a P. H.-ban, hogy kinek a segélyével került ő Londonból Budapestre. Londonban *Weisz* B., a londoni magyar egylet elnöke, váltja meg a jegyet neki Hamburgig. Hamburgban *Glück*, a hamburgi magyar egyesület vezetője ad neki utiköltséget Berlinig. Berlinben *Krausz* Bernát, a berlini magyar egylet elnöke segít rajta és vált neki jegyet hazáig. — »Megjegyzem — mondja *Várady* — hogy ezen egyletek elnöke mind izraelita és ezek segítettek egy keresztény emberen. Üdv nekik e nemes cselekedetért!«

— **A kóser hus-adó.** Igazi muszkagondolkozásra mutat az, a mit a kiewi rendőrfőnök kieszelt. Kiewben ugyanis évek óta kóser hus-adó czimén nagyobb összeget vesznek meg a zsidókon. Ez az összeg kizárólag zsidó czélokra lenne szánva, de a kiewi rendőrfőnök ebből az összegből tartja fön a rendőrség egy részét, mely a Kiewben lakni nem jogosult zsidókra ügyel föl. A rendőrség számát a kiewi rendőrfőnök az utóbbi időben növelni akarván, mi sem természetesebb, minfhogy a kóser hus-adó fölemelését czélozza, mivel hogy ez az adó kizárólag arra szolgál, hogy zsidó czéloknak szolgáljon. És persze, hogy az is zsidó czél, hogy a rendőrség vigyázzon a zsidókra — a zsidók pénzén.

— **Érdekes régészeti leletre** bukkant *Schiel* tanár, ki Sippara romjainál (Babylonnál) folytat ásátásokat. Az ásátások alkalmával ugyanis fölszínre került egy tábla, mely mintegy 500 évvel a Mózes előtti időből való és az özönvizről tartalmaz följegyzéseket. A szentírás adatai a tábla adataival tökéletesen egyeznek.

— **Zsidó munkások.** Érdekes világitást vet az antiszemitáknak egy sokszor hangoztatott mondására, hogy t. i. a zsidók irtóznak a munkától, egy *Byolistock*-ban most folyó sztrájk. Ott ugyanis 16000 munkás bezűntette a munkát, mert fizetésemelést kívánnak. Ez a 16000 munkás egytől-egyet zsidó.

— **Halálozások.** Dunaföldváron e hó 24-ikén nagy részvét mellett temették el *Strauss* Mór kereskedő nejét, egy köztiszteletben állott vallásos matrónát. Dr. *Lóvy* Gusztáv sárbogárdi fiatal orthodox rabbi szép gyászbeszédet mondott magyar nyelven.

Baján f. hó 25-én hunyt el *Milkó* Mór földbirtokos hosszaob betegség után. A megboldogult pár héttel ezelőtt akarta ünnepelni aranylakodalját, de neje az aranylakodalom előtt való napon meghalt. Nagyszámu előkelő család gyászolja az elhunytat.

Feivel Lipót, fővárosi vasbutorgyárost, nagy gyász érte; neje, *Feivel* Rozália, f. hó 27-én, 68-ik évében jobblétre szenderült.

— **Az első női orvos Itáliában zsidó nő.** A genuai egyetemen ugyanis kedden promoveálták az orvostudományok doktorává *Bonomi* Eszther kisasszonyt. Ez az első eset Olaszországban, hogy a doktori czímet nő megkapta.

— A világ legnagyobb iskolájának, a londoni zsidó szabadiskolának egy toldalékát, az ugynevezett Rotschild szárnyat, nagy ünnepségekkel a napokban avatták föl. Az új része az iskolának abból a pénzből épült, melyet a londoni zsidó hitközség kebelében gyűjtöttek lord Rotschild iránt való háladatosságból, azon feláldozó működéséért, melyet a zsidó érdekek szolgáltatásban kifejtett. A Rotschild szárnyban többek között lesz egy kézi ügyességre oktató műhely, továbbá egy fizikai és egy chemiai laboratórium. A megnyitási ünnepélyen részt vett az angol közoktatásügyi miniszter Sir John Gorst, valamint a zsidó vallásu George Fandel Philipps, Londonnak mult évben volt főpolgármestere.

— **Siketnémák fölvétele.** Az »Izraelita siketnémák országos intézete« bizottsága a jövő iskolaévre a következő siketnéma gyermekeket vette föl: *Stärk Marit, Odze Lajost, Fried Róziát* Budapestről, *Weinberger Annát Héthársról; Guttmann Etelt* Belényesről és *Junger Zsenit Nyáras-Ardóról* mint ingyenes növendékeket; továbbá *Lővinger Marit* és *Reich Vilmost* Budapestről a Ferencz-József és Erzsébet alapítványi helyekre; végül *Stern Bellát* Bajáról, *Guttmann Salamont* Esküllőről, *Kohn Salamont* Duna-Szerdahelyről és *Erbstein Etelt* Nagy-Váradról a Taubfele alapítványi helyekre.

— **A magyar állam ezeréves fönnállását megörökítő hét vidéki emlékmű.** A magyar kormány megbízásából kiadja *Erdélyi Mór*, csász. és kir. fényképész. Ezalatt a czim alatt jelent meg egy illusztrált diszmunka, mely a millenniumi ünnepséget megörökítő nemzeti művek befejezőjének tekinthető. Az a hét emlékmű van ugyanis egy gyönyörű munkában reprodukálva, melyeket az 1896. VIII. tv.-cz. értelmében az országnak hét, történelmileg nevezetes pontján létesítettek, hogy azok az izolált magaslatokról az ezeréves Magyarország dicsőségét hirdessék. Ezeket, a Berczik Gyula műszaki tanácsos tervezete szerint készült emlékeket fényképezte le Erdélyi Mór udvari fényképész és adta ki a kormány megbízásából. Óriási formatumban, gyönyörű kötésben vannak itt egybegyűjtve a vastag kartonokra reprodukált képek, melyek a munkácsi, pusztaszeri, pannonhalmi, zimonyi, brassói, dévényi és zaborhegyi emlékeket ábrázolják. Köztudomásu, hogy milyen nehéz szoborművet fényképezni és minő hajsza pontosságú munkát igényel, hogy egy ilyen fénykép tiszta és precíz legyen, hogy a fény és árnyék jól el legyen osztva és így kétszeres dicséretet érdemelnek Erdélyi gyönyörű fényképfelvételei és annak művészi kidolgozása. A képek mellett magyar és francia nyelven rövid magyarázatok vannak adva, melyek az emlékművek létesítését, azok kivitelét, a közreműködő művészek nevét, az egyes emlékművek minőségét és azoknak költségeit tárgyalják. Egészben véve a válogatott elegáncziával és pazar fényvel kiállított diszmunka nagy dicséretére válik a magyar iparnak és megérdemli, hogy minden gyűjteményben helyet foglaljon.

* **Zsidó penzionatus.** Az *Ehrenkrantz*-féle nagyszobeni zsidó penzionatusban még néhány hely üresedésben van. A növendékek a leggondosabb valláserkölcsei nevelésben és gondozásban részesülnek. Kiváló szakszerű oktatás a héber és francia nyelvekben is, a többi iskolai tantárgyak mellett. Bővebb értesítést az intézet vezetősége Nagyszobonban nyújt.

* **Fölhívjuk t. olvasóink figyelmét** *Glogowski és Társának* világhírű »*Remington*« írógépekről szóló, mai és következő számainkban megjelenő hirdetésére.

Közgazdaság.

* **A Magyar agrár- és járadékbank részvénytársaság 4¹/₂%-os járadékjegyei.** A magyar agrár- és járadékbank, amely három év előtt a magyar kormány kezdeményezésére alakult, immár az alapszabályszerűleg körülírt 4¹/₂%-os járadékjegyeit bocsátja aláírásra. Ezen, az ország mezőgazdasági hitelének kultiválására alapított bank éber tevékenysége által az országnak már több ízben tett szolgálatot. Első pénzügyi művelete a 4 százalékos szülő fölújítási kötvények kibocsátása volt. Most pedig 4¹/₂%-os járadékjegyeiből 12 millió korona n. é. összeget hoz nyilvános aláírás útján a forgalomba. E járadékjegyek jellege a bank hatáskörében jut kifejezésre és azáltal, hogy a magyar pénzügyminiszterium egy kiküldöttje: *Enyed* Lukács min. tanácsos az igazgatóság tagja, az intézet mint ilyen is kellően jellemezve van. Az intézet alapszabályai értelmében ily járadékjegyek csakis azok fedezetére szolgáló kölcsönök erejéig bocsáthatók ki és kell, hogy azok kamatoztatása és törlesztése az illető kölcsönök annuitási követeléseiben fedezetet találjon. Ezen biztosítéki intézmények ellenőrzésére felvétenként publikálandó kimutatások szolgálnak. Azonkívül a nevezett részvénytársaság, melynek alaptőkéje 24 millió korona, egész vagyonával szavatol a kötvényekért, mi által ezen 50 éven belül 2 százalék díjjal visszafizetendő 4¹/₂%-os adómentes járadékjegyek biztonsága kellően ki van mutatva. E kötvények pénzügyminiszteri rendelet értelmében a pénzügyi igazgatás összes ágazataiban biztosítékul elfogadtnak.

* **Az »Anker« élet- és járadék-biztosító-társaság** (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, VI., Deákter »Anker-udvar«). 1898. évi június havában benyújtott a társaságnál 991 ajánlat 1.960.207 — frt biztosított összegre és kiállított 929 kötvény 1.768.977 — frt összegre. A befolyt díjak összege 489.700 frt 69 kr., a kifizetett károké 169.372 frt 28 kr. Az 6 havi időszak alatt benyújtott 5800 ajánlat 13.325.170 frt 89 krra és kiállított 5354 kötvény 12.022.920 frt 99 krról. Díjakért bevételt 3.851.047 frt — kr. Károkért kifizetett 559.390 frt — kr. A haláleseti biztosításoknál A osztalékterv szerint a nyereségy-osztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette ki. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál B osztalékterv szerint az összes befizetett díjak 3%-a fizetett ki nyereségy-osztalék gyanánt.

A társaság vagyona 1897. december 31-én 62 millió forint Biztosítási állomány 240 millió forint. Eddigi kifizetések összege 101 millió forint.

A szabadkai izr. hitközségtől.

Pályázat.

A szabadkai izr. hitközségnél folyó évi szeptember hó 1-én egyelőre ideiglenesen két évre betöltendő hittanári állásra ezennel pályázat hirdettetik. Évi javadalom 800 frtban megállapított készpénz-fizetésből áll.

Pályázóktól megkívánatik hogy:

a) az orsz. rabbiképző intézettől nyert hitoktatói képesítéssel birjanak; előnyben részesülnek azok, kik az orsz. rabbiképző intézettől nyert rabbiképesítési oklevéllel birnak;

b) a megválasztott hittanárnak kötelessége leendő a helybeli főgymnasium nyolcz osztályában, valamint a polgári fiu- és leányiskolában a hittant minimális heti 24 órában tanítani.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy az életkort és családi állapotot feltüntetve, az eddigi működést és előéletet igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket az alulírt előjárásnál legkésőbb *folyó évi augusztus hó 10-ig* terjesszék be.

Szabadka, 1898. július hó 14-én.

Salver Samu,
h. hitközségi jegyző.

Kunetz Ignác,
h. hitközségi elnök.

Az érsekújvári Congr. izr. hitközségtől.**Pályázat.**

Az érsekújvári Congr. izr. hitközség f. évi szeptember 1-én megnyitandó 4 osztályu felekezeti polgári leányiskolát szándékozik szervezni és pedig olyképpen, hogy egy zsidóvallásu polgári iskolákra képesített tanár vagy tanárnő ezt életbe léptesse. Az első évre a hitközség részéről 500 frt (ötszáz) szubvencio biztosítatik. Helybeli tanulók száma 45—50, a havi tandíj 3—5 frt. Az ezen iskolát szervezni akaró okl. tanárok vagy tanárnők fölkéretnek oklevelükkel, eddigi működési bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket alulirothoz f. évi augusztus 10-ig beküldeni, vagy személyesen bemutatni. Kellő fölvilágosítást ad: Décsi József, igazgató-tanító.

Érsekújvár, 1898. július 25.

Drechsler Alajos,
iskolasz. elnök.

A zalaegerszegi izr. hitközségtől.**Pályázat.**

A zalaegerszegi izr. hitközségnél a jövő főünnepnek »ros-hasonoh« és »jomkipur« három napjára 150 frt díjazással egy kitűnő előadásu »baal-tefiloh« alkalmaztatik.

Azon pályázó azonban, a kinek kiváló egyénisége, illetőleg kitűnő zenei képzettsége ezen hitközség követelményeinek minden irányban legjobban megfelelné, a legközelebbi jövőben itt üresedésbe jövő 800 frt évi fizetés, 150 frt lakkbérátalány és egyéb mellékjövedelemmel javadalmazott főkántori állásra is megválasztatik.

Ugyancsak ezen hitközségnél üresedésbe jött, 500 frt fizetés, 120 frt lakkbér és a szokásos mellékjövedelemmel javadalmazott sochet-ubodek, kóre és másodkántor, illetve szakképzett előimádkozói állás folyó évi szeptember 1-jén betöltendő.

Szak- és zenei képzettséget, erkölcsi életet, kort, családi viszonyokat és illetőséget (állandó alkalmazást csak magyar honos nyerhet) igazoló okmányokkal felszerelt kérvények folyó évi augusztus hó 15-ig ezen hitközség elnökségéhez intézendők.

Próbaelőadásra csak a meghívottak bocsáttatnak. Az uti költségek pedig csakis a megválasztottnak térítetnek meg.

Kelt Zala-Egyszeren, 1898. július 14-én.

Jámbor Samu,
hitk. jegyző.

Fischer László,
hitk. elnök.

A lipító-szent-miklósi izr. hitközségtől.**Pályázat.**

A lipító-szent-miklósi izr. hitközségnél a közelgő nagy ünnepekre egy templomi énekkar vezető vétezik föl.

Az illetőtől megköveteltetik, hogy zenei képzettségét legkésőbb f. évi július végeig alulirott előjárásnál igazolja. Ha a pályázó a követeléseknek megfelel, met-szói חבלה-val bír, vagy pedig képes azt megszerezni és vallás-erkölcsi életmódját kellő bizonyítvánnyal behizonyíthatja, végleges alkalmazásra számíthat.

Lipító-Szent-Miklós, 1898. július 10-én.

Dr. Schlesinger Náthán,
hitk. elnök.

A barsi izr. hitközségtől.**Pályázat.**

A barsi izr. hitközségnél lemondás folytán egy másodkántori állás betöltendő. Megkivántatik, hogy az illető zeneileg képzett בעל תפילה ש"ב וקורא ומנקר אחרים legyen.

Évi fizetés 1040 korona és ezen állással egybekötött szokásos mellékjövedelem. Fölhivatnak mindazok, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, teljesen felszerelt folyamodványaikat folyó évi augusztus 10-ig a hitközség elnökségéhez beterjeszteni. Az állás legkésőbb folyó évi szeptember 1-én betöltendő.

Próbaelőadásra csak a meghívottnak van jogosultsága s csakis az ilyennek lesznek az utiköltségek megtérítve.

Barcs, 1898 július 19.

Deutsch Izidor,
hitk. elnök.

A sepsi-szt.-györgyi status-quo hitközségtől.**Pályázat.**

A helybeli izr. status-quo hitközségnél 1898. szeptember hó 1-én a kántori állás betöltendő.

Pályázótól megkivántatik, hogy ש"ב קורא ומורה legyen, utóbbi funkciók azonban csak 1899. szeptember 1-ével kezdődnek, addig köteles a megválasztott a helyi nyilvános iskolákban a hittant tanítani.

Ezen állás évi 1000 korona készpénz, szabad lakás és a szokásos mellékjövedelemmel javadalmaztatik, a hitoktatás után pedig 160—200 korona külön tiszteletdíjak az intézektől. A שחיטה azonban csak ezen funkció kezdetével lesz élvezendő, s az első év próba-időnek tekintetik.

Pályázók, kik magyar honpolgárok, a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják, tiszta, csengő, iskolázott hang felett rendelkeznek, 3 elősmert rabbi által a שחיטה ra autorizálva vannak, sajátkezüleg irt pályázati kérvényeiket, erkölcsi és vallásos előéletüket igazoló bizonyítványokkal felszerelve, kor és családi állapot megjelölésével legkésőbb folyó évi augusztus 15-ig az alulirothoz küldjék be.

Pályázhatnak oly nőtlen férfiak is, kik kötelezik magukat a próbaév alatt a ש"ב képességet megszerezni, valamint ezen év alatt megnősülni.

Csak a meghívott bocsáttatik próbaelőadásra és csak a megválasztottnak térítetik meg az utiköltsége.

Sepsi-Szent-György, 1898. július hó.

A háromszéki izr. hitközség előjárósága.

MATTONI**„Erzsébet” Sósfürdője**

gyógyhely BUDAPESTEN (Budán).

Idény május 1-től szeptember végeig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos:

Dr. BRUCK J., az országos közegészségi tanács rk. tagja
V., Nagykorona-utca 23. szám.

Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.

Pontos közlekedés a társaskocsikon reggeli 5 órától kezdve.

Állomási hely:

Ferencz József-tér, a régi Lloyd-épület közelében.

Á Pozsonyi
Kereskedelmi Akadémia,
melynek végbizonyítványa
egy évi önkéntesi
katonai szolgálatra jogosít

és melynek eddig végzett tanulói legelső rendű kereskedő, gyári és bankári czégeknel vagy közhivatalokban és a mezőgazdaságban nyertek alkalmazást, 1898. szeptember 1-én 14. évfolyamát nyitja meg. Az intézetet a múlt iskolai évben 257 tanuló látogatta: köztük 212 vidéki, kiknek **jó családoknál való elhelyezése** ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelező-lapon is kérhető.

Pozsony, 1898. július hó.

Jónás János,
igazgató.

„THE GRESHAM”
életbiztosító-társaság
LONDONBAN.

Magyarországi fiók: BUDAPEST, V., Ferencz József-tér 5/6, a társaság házában.	Ausztriai fiók: BÉCS, Giselastrasse 1. sz. alatt, a társaság házában.
---	---

A társaság vagyona 1895. decz. 31-én	kor. 147,562.080.—
Évi bevétel biztosítások és kamathól 1895. évi december 31-én	27,094.875.—
Kifizetések, biztosítási és járadéki szer- ződések, valamint visszavásárlások síb. után a társaság fennállása óta (1848)	321,644.530.—
Az 1895. évben a társaság 8761 költ- vényt állított ki	82,267.300.—
összeg értékekben.	

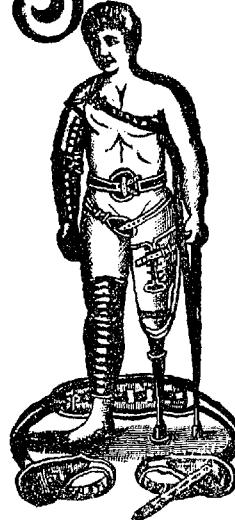
Prospektusokkal és díjtáblázatokkal,
melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá
ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar
monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak
és a
magyar és osztrák fiókok.

KOHN ARNOLD

gazdag sirkőraktárát
Budapest, Károly-körút 15. sz.
ajánlja mindazok figyelmébe, kiknek a sirkőállítás szomorú
kötelességét kell teljesíteniök.
Szép és pontos kivitelért és lehetőleg olcsó megszámlálásért
kezeskedik a czég jó hírneve.
— Szombaton és ünnepnapokon zárva. —

Specialista
Sérvkötőkben

Cs. és kir. osztr.-magyar
és belga kir. szabad.
Kitünt. Brüsszel 1893.
arany érem és díszokmányokkal.

KELETI-FÉLE
SÉRVKÖTŐ

a legtökéletesebb ezen nemben,
nem csuszlik, nem gyakorol köllemetlen nyomást.

Ára: egyoldalu 6 frt.
kétoldalu 12 „

Gyáramban készülnek ezenkívül:
múlábak, műkezek, műleges fűzők, egye-
nestartók, járó és nyugtó gépek, gummi
görcsér harisnyák stb.

Megrendeléseket pontosan eszközöl

KELETI J.

kötőszerszám és orvos-szabászi műszerész
BUDAPESTEN.

Főüzlet: IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.
Gyár: IV., Rostély-utca 15. sz.

Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt
borítékban.

היימליך אדאלף
גראבשטייןלאגער בודאפעשט קערעפעשער שטראסע

HEIMLICH ADOLF

Budapest, Kerepesi-út 61. szám.

Ajánlja

gyári sirkőraktárát

mindazok figyelmébe, kiknek e szomorú kötelességet teljesite-
niök kell.

Olcsó, szép és pontos kivitelért kezeskedik a czég jó hírneve.

HIRDETÉSEKET

jutányos áron elfogad

AZ
EGYENLŐSÉG

KIADÓHIVATALA.

„REMINGTON” írógépek világhirűek.

VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
magyar királyi miniszter.

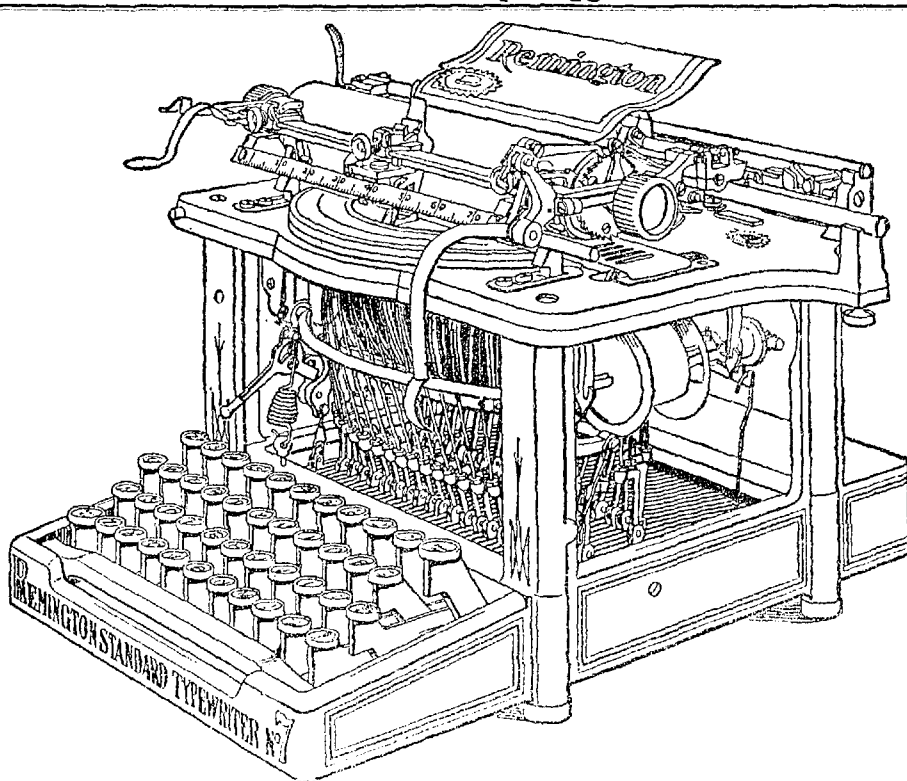
Kivonat a „Hivatalos Közlöny”-ből.

»A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter a »REMINGTON« írógépet (kapható: Glogowski és Társa budapesti cégénél, Erzsébet-tér 16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanintézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.«

Festékpárna mellőzve. — 4-szoros billentyű, 8-szoros helyett. — Legfinomabb acélszerkezet. — Közismert nagy tartósság. — Központi vezeték nélkül. — Teljes magyar és német billentyűzet. — Minden betűnek csak egy billentyűje van. — Legnagyobb sokszorosító képességgel.

A LEGTÖKÉLETESEBB IRÓGÉP!

Néhány év óta több száz ezer db használatban.

A »REMINGTON« nagy sikerrel használják: A magyar, bosnyák, horvát, osztrák, francia, angol, orosz és az amerikai kormányok. — Magy. kir. belügyminiszterium. — Magy. kir. közoktatásügyi miniszterium. — Magy. kir. földmivelésügyi miniszterium. — Magy. kir. honvédelmi miniszterium. — Magy. kir. igazságügyi miniszterium. — Fiumei kormányzóságnál. — Hadtestparancsnokság Sarajevo. — Királyi főügyészség Bpest. — Magyar parlament. — Magy. kir. államvasútak igazgatósága. — Magy. kir. államvasútak üzletvezetőségei. — Magy. kir. államvasútak gépgyárai. — Magyar általános hitelbank. — Ganz és Társa. — Budapest székes főváros. — Királyi tábla, Budapest, Győr, Debreczen stb. — Rimurány-Salgotarjani vasmű részv.-társaság. — Több hitközség irodája és iskolája.

Továbbá számtalan pénztáratnál, gyárban, kereskedőknél, iparkamaránál, ügyvédeknel, megyéknél, városoknál, közjegyzőknél, ordszéknél, íróknál, tanároknál, iskolákban, uradalmaknál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételkötelezettség nélkül küldünk saját költségünkre az ország bármely részébe díjmentes bemutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki tisztviselőinket.

Árjegyzék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és TÁRSA Budapest, V., Erzsébet-tér 16. szám.

Remington írógépek és Edison-mimeographok kiz. jogositott eladási telepe.